

Sygn. akt VIII U 2400/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Jolanta Łanowy
Protokolant:	Renata Figiel

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2015 r. w Gliwicach

sprawy G. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o o odsetki

na skutek odwołania G. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 listopada 2014 r. **nr** (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu G. K. prawo do odsetek ustawowych od:
 - a) kwoty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010 i 2011 za okres od 1 kwietnia 2012 roku do 9 lipca 2013 roku;
 - b) kwoty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2012 i 2013 za okres od 1 kwietnia 2013 roku do 24 lipca 2013 roku;
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Jolanta Łanowy

Sygn. akt VIII U 1025/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 listopada 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U. z 2007r., Nr 147, poz. 1031) odmówił ubezpieczonemu G. K. wypłaty odsetek ustawowych od ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010-2013., z uwagi na brak regulacji prawnej w tym zakresie w ww. ustawie. Ponadto, organ rentowy wskazał, że w wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia

13 lipca 2012r. oraz w wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 4 kwietnia 2013r. nie zasądzono wypłaty odsetek za zwłokę z tytułu przyznania prawa do ekwiwalentu.

Od powyższej decyzji ubezpieczony złożył odwołanie wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu odsetek z tytułu opóźnienia w wypłacie ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010-2013. W ocenie odwołującego organ rentowy ponosi winę za niewydanie decyzji w terminie 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, którą zdaniem ubezpieczonego stanowiło złożenie wniosku o wypłatę ekwiwalentu.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie argumentując jak w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony G. K. z dniem 30 grudnia 2011r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do deputatu węglowego za lata 2010-2011r.

Decyzją z dnia 15 lutego 2012r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla przysługującego emerytom i rencistom, ponieważ nie spełniał przesłanek określonych w ustawie z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U. Nr 147, poz. 1031) pozwalających na przyznanie prawa do wyżej wymienionego świadczenia.

Wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 13 lipca 2012r. w sprawie o sygn. akt VIII U 517/12 przyznano ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010 i 2011. Od powyższego wyroku apelację wniósł organ rentowy. Sąd Apelacyjny w Katowicach wyrokiem z dnia 4 kwietnia 2013r. oddalił apelację.

Jednocześnie w dniu 14 stycznia 2013r. ubezpieczony złożył wniosek o wypłatę ekwiwalentu z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2012 i 2013. Postępowanie wszczęte na powyższy wniosek, ZUS zawiesił do czasu zakończenia postępowania odwoławczego przed Sądem Okręgowym w Gliwicach w sprawie uprawnień za lata 2010 i 2011.

W konsekwencji zakończenia postępowania apelacyjnego i uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego, organ rentowy wydał decyzje przyznające ekwiwalent za węgiel deputatowy odpowiednio za lata 2010-2011 – decyzja z dnia 2 lipca 2013r. oraz za lata 2012-2013- decyzja z dnia 15 lipca 2013r.

W dniu 23 października 2014r. ubezpieczony wystąpił do organu rentowego z wnioskiem (wezwaniami) o wypłatę należnych odsetek od wypłaconego ekwiwalentu pieniężnego za lata 2010-2013.

Organ rentowy zaskarżoną decyzją z dnia 12 listopada 2014r. odmówił ubezpieczonemu prawa do wnioskowanych ustawowych odsetek za zwłokę.

Powyższe okoliczności są bezsporne i wynikają wprost z materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności z akt emerytalnych odwołującego – dołączonych do akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, G. K., zasługuje na uwzględnienie.

Ustawa z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych. (Dz. U nr 147 poz. 1031) określa zasady i sposób realizacji uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych za okres od dnia 1 stycznia 2002r. do dnia 31 grudnia 2015r. w art. 2 ustawy wyjaśniono zakres podmiotowy, a w kolejnych artykułach (7) zasady realizacji prawa.

Sąd Okręgowy w Gliwicach prawomocnym wyrokiem przyznał ubezpieczonemu prawo do ekwiwalentu pieniężnego, na podstawie ww. ustawy.

Sąd w niniejszym postępowaniu zgadza się z wnioskiem zawartym w odwołaniu, iż z treści uzasadnienia zarówno Sądu Okręgowego jak i Sądu Apelacyjnego wynika, iż organ rentowy ponosi winę za niewydanie prawidłowej decyzji w ustawowym terminie, mimo iż wszystkie okoliczności sprawy oraz cały materiał dowodowy niezbędny do prawidłowego ustalenia świadczenia i jego wysokości były znane organowi rentowemu w chwili złożenia wniosku przez ubezpieczonego.

Cytowana ustawa nie reguluje natomiast kwestii wypłacania odsetek od świadczeń, co do których Zakład Ubezpieczeń Społecznych pozostaje w zwłoce z wypłatą.

Podstawę prawną do wypłaty przez ZUS odsetek, jak słusznie podniósł ubezpieczony w odwołaniu, zawiera art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585). Przepis ten stanowi, że „jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności”.

Przepis ten reguluje wypłatę odsetek należnych nie tylko od świadczeń z ubezpieczeń społecznych, ale także przekazanych ZUS-owi do wypłaty na mocy odrębnych przepisów, a takim bez wątpienia jest ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Do powyższych odsetek nie stosuje się przepisów o finansach publicznych.

Szczegółowe zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub w wypłaceniu świadczeń, do których przyznawania i wypłacania jest zobowiązany Zakład Ubezpieczeń Społecznych określa Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 12, poz. 104).

Zgodnie z § 1 ust. 2 rozporządzenia „określone w rozporządzeniu zasady wypłacania odsetek za opóźnienie w wypłaceniu świadczeń z ubezpieczeń społecznych, stosuje się również do obliczania i wypłacania odsetek za opóźnienie w wypłaceniu przez Zakład świadczeń zleconych mu do wypłaty na mocy odrębnych przepisów lub umów międzynarodowych”.

Natomiast po myśli § 2 ww. rozporządzenia, odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji. (ust.2)

Podkreślić należy, że cytowany wyżej art. 85 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wyraźnie wskazuje, że ZUS jest zobowiązany do wypłaty odsetek w wysokości określonej przepisami prawa cywilnego wówczas, gdy w następstwie okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność, nie ustalił prawa do świadczenia lub nie dokona jego wypłaty w przewidzianych przepisami terminach ich przyznawania i wypłacania. Chodzi zatem o wypłatę odsetek za zwłokę w wypłacie świadczenia, powstałą na skutek okoliczności, za które organ odpowiada.

W ocenie Sądu, taka okoliczność zachodzi w przedmiotowej sprawie, gdyż organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do wypłaty ekwiwalentu za lata 2010 i 2011 na skutek błędnej interpretacji przepisów, mimo że ubezpieczony wykazał, że jest do tego świadczenia uprawniony, natomiast postanowieniem z dnia 24 stycznia 2013r. zawiesił postępowania wszczęte na wniosek ubezpieczonego z 17 stycznia 2013r. w sprawie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego

za lata 2012 i 2013 do czasu zakończenia postępowania odwoławczego w sprawie ustalenia uprawnień do ekwiwalentu pieniężnego za lata 2010 i 2011. Zatem niewypłacenie ubezpieczonemu w terminie przez organ rentowy ekwiwalentów pieniężnych z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za lata 2010-2013 nastąpiło na skutek okoliczności, za które organ ten odpowiada, albowiem było wynikiem zajętego w sprawie przez organ rentowy stanowiska i oczekiwania na ostateczne rozstrzygnięcie sprawy przez organ odwoławczy mimo, że ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia.

Należy powtórzyć za Sądem Najwyższym, iż „wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa” (wyrok z dnia 25 stycznia 2005r., sygn. akt I UK 159/04, opubl. OSNP 2005/19/308).

W myśl art. 7 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym (...), ekwiwalent za lata 2010-2015 jest wypłacany w terminie do końca I kwartału roku, w którym ekwiwalent ma zostać wypłacony.

Natomiast obowiązek wypłacenia odsetek wynika wprost z przepisu art. 85 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych, zatem organ rentowy nie może powoływać się na to, iż obowiązek wypłaty odsetek od ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla nie wynika z przepisów ustawy z dnia 6 lipca 2007r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych. (Dz. U. z 2007r. Nr 147, poz. 1031).

Przedmiotowe wnioski ubezpieczony złożył w dniach: 30 grudnia 2011r. i 14 stycznia 2013r., a zatem odpowiednio do dnia 31 stycznia 2012r. i 15 lutego 2013r. organ rentowy winien był wydać prawidłowe decyzje uwzględniające wnioski, a wypłata ekwiwalentu za lata 2010-2011 powinna być dokonana do dnia 31 marca 2012r., a za lata 2012-2013 do dnia 31 marca 2013r. Zatem odsetki przysługujące ubezpieczonemu należy liczyć: za lata 2010-2011 od dnia 1 kwietnia 2012r. a za lata 2012-2013 od dnia 1 kwietnia 2013r. tj. od dnia następnego po ustawowym terminie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego; do odpowiednio 9 i 24 lipca 2013r. tj. do dnia wypłaty zaległego świadczenia.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. w związku z § 2, 3 i 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. z 2013r. poz. 490 j.t.). Mając na uwadze nakład pracy pełnomocnika, charakter sprawy oraz jego wkład w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia, zwłaszcza logiczne i obszerne uzasadnienie roszczeń ubezpieczonego zawarte w odwołaniu i w piśmie z dnia 2 stycznia 2015r., Sąd uznał za właściwe zastosowanie dwukrotnego podwyższenia stawki minimalnej.

SSO Jolanta Łanowy